

Nytt om oxbär

RAOUL ISEBORG

Då och då blir vi inventerare tvungna att ändra uppfattning om släkten och arter beroende på nya forskningsrön. Bertil Hylmö drabbade oss med en lång och intressant uppsats i SBT (1993:6). Vi visste att oxbären (släktet *Cotoneaster*) är delvis apomiktiska och att "Kroken" (1994) tar upp fem arter, Lid (1985) bara tre.

Det totala antalet arter (småarter) är dock vida större, enl. Phipps m.fl. (1990) 261 i hela världen, och kommer säkert att öka vartefter forskningen går framåt. Utbredningen är vidsträckt och täcker bl.a. Europa och de tempererade delarna av Asien. I Sverige nämner Hylmö 15 arter, varav 9 är rapporterade från Sörmland och/eller Uppland. En bestämningsnyckel finns med i uppsatsen.

1. Spaljéoxbär, *Cotoneaster ascendens*. Ursprung: Kina. Odlad i södra Sverige, ej fullt hårdig. Srm, Saltsjöbaden.

2. Spärroxbär, *C. divaricatus*. Ursprung: Kina. Allmänt odlad och självsådd i trädgårdar. Fågelspridd till bryn och glesa skogar. Srm, Upl.

3. Häckoxbär, *C. lucidus*. Ursprung: Sibirien. Allmänt odlad, ibland naturaliserad. Srm, Upl.

4. Ljusbladigt oxbär, *C. laetevirens*. Ursprung: Kina. Finns normalt inte att köpa, odlas i botaniska trädgårdar, självsår sig lätt. Srm, Farsta.

Rött oxbär (*Cotoneaster scandinavicus*). Foto: Bertil Hylmö.

5. Svartoxbär, *C. niger*. Ursprung: Skandinavien och Baltikum. Spridd i Srm, Upl.

6. Tyskt oxbär, *C. integerrimus*. Den gamla *integerrimus* uppdelas i tre nya arter: *scandinavicus*, *canescens* (på Öland och Gotland) och *kullensis* (i Skåne). Den äkta *integerrimus* har hemland i Mellaneuropas bergstrakter och Alperna. Sällan i odling. Srm, Torö.

7. Rött oxbär, *C. scandinavicus*. Nybeskrivs i uppsatsen. Ursprung: Sverige, Norge, Danmark och Estland. Vitt spridd i Srm, Upl.

8. Rynkoxbär, *C. bullatus*. Ursprung: Kina. Ofta odlad. Upl, Stockholm.

9. Flockoxbär, *C. multiflorus*. Ursprung: Kazakstan, Kina. Ofta odlad. Upl, Lidingö.

Dessutom nämns ytterligare två som allmänt odlade i södra Sverige, men så vitt jag kan se inte ännu är konstaterade i våra landskap.

10. Lingonoxbär, *C. horizontalis*. Ursprung: Västra Kina. Allmänt odlad i södra Sverige, ej fullt härdig.

11. Rosenoxbär, *C. dielsianus*. Ursprung: Kina. Ofta odlad, ibland självsådd i trädgårdar, bryn och glesa skogar i södra Sverige.

Bertil Hylmö ber dem som är inventerare i Uppland och Sörmland att samla frukter och skicka till honom. Det är nämligen något skumt med arten *C. scandinavicus*, framför allt på öarna i skärgården (bl.a. Torö, och Mörkö). Frö från en buske i varje påse, blanda inte olika buskar! Adress: Bertil Hylmö, Bygatan 30, 267 40 Bjuv.

Litteratur:

Hylmö, B., 1993: Oxbär, *Cotoneaster* i Sverige. *Sv. Bot. Tidskr.* 87(6): 305-330.

Krok, Th. O. B. N. & Almquist, S., 1994: *Svensk Flora*, 27:e upplagan. Bearbetad av L. och B. Jonsell. Stockholm.

Lid, J. 1985: *Norsk, svensk och finsk flora*. Oslo.

Phipps, J. B., Robertsson, K. R., Smith, P. G., & Rohrer, R., 1990: A checklist of the subfamily Maloideae (Rosaceae). *Canadian Journal of Botany* 68: 2209-2269.